

Datum stupanja na snagu 31.08.2005. (Sl.glasnik BiH 17/03)

S P O R A Z U M

O

UNAPREĐENJU I RECIPROČNOJ ZAŠTITI INVESTICIJA

IZMEĐU

BOSNE I HERCEGOVINE

I

REPUBLIKE MAĐARSKE

Bosna i Hercegovina i Republika Mađarska, u daljem tekstu: “Ugovorne strane”,

U želji da ojačaju ekonomsku saradnju između dvije države na osnovama ravnopravnosti i uzajamne koristi obje Ugovorne strane,

Sa namjerom da stvaraju i održavaju povoljne uslove za investiranje investitora jedne Ugovorne strane na teritoriji druge Ugovorne strane, i

Svjesne da će unapređenje i recipročna zaštita investicija, u skladu sa ovim Sporazumom, stimulisati poslovne inicijative u ovoj oblasti,

Sporazumjele su se kako slijedi:

Član 1. Definicije

U svrhe ovog Sporazuma:

1. Izraz "investicija" označavat će svaku vrstu sredstava investiranih u vezi sa ekonomskim aktivnostima investitora jedne Ugovorne strane na teritoriji druge Ugovorne strane u skladu sa zakonima i propisima ove druge i uključivat će posebno, mada ne isključivo:

/a/ pokretnu i nepokretnu imovinu, kao i bilo koja druga imovinska prava *in rem* kao što su hipoteke, retenciona prava, jemstva i slična prava;

/b/ udjele, dionice i obveznice u kompanijama ili bilo koji drugi oblik sudjelovanja u kompaniji;

/c/ potraživanja novca ili bilo kojeg izvršenja u vezi sa investicijom koje ima ekonomsku vrijednost;

/d/ prava intelektualne i industrijske svojine, uključujući autorska prava, trgovačke znakove, patente, industrijske dizajne, tehničke procese, know-how, trgovačke tajne, trgovačka imena i ugled koji su povezani sa investicijom;

/e/ bilo koja prava data zakonom ili po ugovoru i sve licence i dozvole date zakonom, poslovne koncesije uključujući koncesije za istraživanje, ekstrakciju, uzgajanje ili eksploataciju prirodnih resursa;

/f/ prihode reinvestirane u skladu sa ovom Sporazumu.

Bilo koja promjena oblika u kojem su sredstva investirana neće utjecati na njihov karakter kao investicija, pod uslovom da je takva promjena izvršena u skladu sa zakonima i propisima Ugovorne strane na čijoj teritoriji je investicija izvršena.

2. Izraz "investitor" označavat će bilo koje fizičko ili pravno lice bilo koje Ugovorne strane koja investira na teritoriji druge Ugovorne strane.

/a/ U odnosu na Bosnu i Hercegovinu:

(i) Izraz "fizičko lice" označavat će bilo koje fizičko lice koje uživa status državljana Bosne i Hercegovine prema zakonima koji su na snazi u Bosni i Hercegovini, ako ima prebivalište ili glavno mjesto poslovanja u Bosni i Hercegovini;

(ii) Izraz "pravno lice" označavat će bilo koje pravno lice osnovano u skladu sa važećim zakonima u Bosni i Hercegovini, čije se registrovano sjedište, centralna uprava ili glavno mjesto poslovanja nalaze na teritoriji Bosne i Hercegovine.

/b/ U odnosu na Republiku Mađarsku:

(i) Izraz "fizičko lice" označavat će svako fizičko lice koje u skladu sa zakonima

Republike Mađarske ima njeno državljanstvo.

(ii) Izraz “pravno lice” označavat će svaki subjekt koji je osnovan ili konstituisan u skladu sa, i priznat kao pravno lice, zakonima Republike Mađarske. Ovaj izraz uključuje bilo koje tijelo ili osobu koja nema pravni subjektivitet Republike Mađarske, ali se prema njenim zakonima smatra kompanijom.

3. Izraz “prihod” označavat će iznose dobivene od investicije i posebno, mada ne isključivo, uključuje profite, kamate, prihode od kapitala, dividende, rojalitete, naknade ili licencne naknade.

4. Izraz “teritorija” označavat će:

a) u slučaju Bosne i Hercegovine: svu kopnenu teritoriju Bosne i Hercegovine, njeno teritorijalno more, svu površinu, podzemlje i zračni prostor iznad, uključujući bilo koju pomorsku oblast smještenu iza teritorijalnog mora Bosne i Hercegovine, koja jeste ili može u budućnosti biti, prema zakonu Bosne i Hercegovine, a saglasno međunarodnom pravu, označena kao područje unutar kojeg Bosna i Hercegovina može vršiti prava u odnosu na morsko dno i podzemlje i prirodne resurse;

b) u slučaju Republike Mađarske, teritoriju Republike Mađarske kako se koristi u geografskom smislu.

5. Izraz “slobodna konvertibilna valuta” označava valutu koja je u širokoj upotrebi u plaćanjima za međunarodne transakcije i uopće je razmjenljiva na glavnim deviznim tržištima pod uslovom da to nije u suprotnosti sa propisima bilo koje od Ugovornih strana.

Član 2.

Unapređenje i zaštita investicija

1. Svaka Ugovorna strana ohrabrivat će i stvarati povoljne i transparentne uslove za investitore druge Ugovorne strane da investiraju na njenom teritoriji i dopustit će takve investicije u skladu sa svojim zakonima i propisima.

2. Investicijama i prihodima investitora bilo koje Ugovorne strane bit će u svako doba odobren pošten i pravičan tretman i uživat će punu zaštitu i sigurnost na teritoriji druge Ugovorne strane.

Član 3.

Nacionalni i Tretman najpovlaštenije nacije

1. Svaka Ugovorna strana će na svojoj teritoriji odobriti investicijama i prihodima investitora druge Ugovorne strane tretman koji je pošten i pravičan i ne manje povoljan od

onog koji odobrava investicijama i prihodima svojih vlastitih investitora ili investicijama i prihodima investitora bilo koje treće države, zavisno od toga koji je povoljniji za investitore druge Ugovorne strane.

2. Svaka Ugovorna strana će na svojoj teritoriji pružiti investitorima druge Ugovorne strane, u pogledu proširivanja, upravljanja, održavanja, korištenja, uživanja ili raspolaganja njihovim investicijama, tretman koji je pošten i pravičan i ne manje povoljan od onog koji pruža svojim vlastitim investitorima ili investitorima bilo koje treće države, zavisno od toga koji je povoljniji za investitore druge Ugovorne strane.
3. Odredbe stavova 1. i 2. ovog člana neće biti sačinjene tako da obavezuju jednu Ugovornu stranu da na investitore druge Ugovorne strane proširi korist bilo kojeg tretmana, prednosti ili povlastice, koje bi mogle biti pružene od prvonavedene Ugovorne strane na osnovu:

/a/ bilo koje carinske unije ili zone slobodne trgovine ili monetarne unije ili sličnog međunarodnog sporazuma koji vodi ka takvim unijama, ili institucije ili drugih oblika regionalne saradnje u kojim je bilo koja od Ugovornih strana članica ili to može postati;

/b/ bilo kojeg međunarodnog sporazuma ili aranžmana koji se u cijelosti ili većim dijelom odnose na oporezivanje;

/c/ bilo kojeg multilateralnog sporazuma o investicijama u kojem je bilo koja od Ugovornih strana članica ili to može postati.

Član 4.

Kompenzacija za gubitke

1. Kada investitori bilo koje Ugovorne strane trpe gubitke usljed rata, oružanog sukoba, državnog vanrednog stanja, revolucije, pobune, ustanka, nereda, ili sličnih događaja na teritoriji druge Ugovorne strane, njima će biti od strane druge

Ugovorne strane odobren tretman, u pogledu restitucije, obeštećenja, kompenzacije ili drugog rješenja, ne manje povoljan od onog koji ta Ugovorna strana odobrava svojim vlastitim investitorima ili investitorima bilo koje treće države, zavisno od toga koji je povoljniji za investitore druge Ugovorne strane.

2. Bez štete po stav 1. ovog člana, investitorima jedne Ugovorne strane koji u bilo kojem od slučajeva navedenih u tom stavu trpe gubitke na teritoriji druge Ugovorne strane koji proizilaze iz:

/a/ rekvizicije njihove imovine od strane njenih snaga ili vlasti,

/b/ uništavanja njihove imovine od strane njenih snaga ili vlasti koje nije prouzrokovano u borbenoj akciji ili koje nije bilo iziskivano potrebom situacije,

od strane druge Ugovorne strane će biti odobrena pravedna i adekvatna kompenzacija za gubitke nastale tokom perioda rekvizicije ili kao rezultat uništavanja imovine.

Kompenzacija će uključivati kamatu po komercijalno opravdanoj stopi, od datuma kada su nastali gubici do dana plaćanja.

3. Plaćanja proizašla prema ovom članu bit će slobodno prenosiva u slobodno konvertibilnoj valuti bez odlaganja.

Član 5. Eksproprijacija

1. Investicije investitora bilo koje Ugovorne strane neće biti nacionalizovane, ekspropisane ili podvrgnute mjerama koje imaju isti efekat kao i nacionalizacija ili eksproprijacija (u daljem tekstu: "eksproprijacija") na teritoriji druge Ugovorne strane, osim u javnu svrhu. Eksproprijacija će biti izvršena po propisnom pravnom postupku, na nediskriminatorskoj osnovi i praćena odredbama o plaćanju brze, adekvatne i efektivne kompenzacije. Takva kompenzacija će predstavljati pravičnu tržišnu vrijednost ekspropisane investicije neposredno prije eksproprijacije ili prije nego predstojeća eksproprijacija bude javno poznata na način koji utječe na vrijednost investicije, zavisno od toga šta je ranije. Kompenzacija će uključivati kamatu po komercijalno opravdanoj stopi za tekuću transakciju, od datuma ekspropisanja do datuma isplate i bit će učinjena bez odlaganja u zemlju koju su odredili odnosni tražioci. Ista će biti efektivno ostvariva i slobodno prenosiva u slobodno konvertibilnoj valuti.

2. Pogođeni investitor imat će pravo, prema zakonu Ugovorne strane koja vrši eksproprijaciju, na hitno preispitivanje pred sudom ili drugim nezavisnim organom te strane, pravovaljanosti njegovog ili njenog slućaja, postupka eksproprijacije i procjene njegove ili njene investicije, u skladu sa principima utvrđenim u ovom ćlanu.

3. Odredbe stava 1. ovog ćlana primjenjivat će se takode kada jedna Ugovorna strana ekspropriše sredstva kompanije koja je osnovana ili konstituisana prema zakonu koji je na snazi u bilo kojem dijelu njene vlastite teritorije, i u kojoj investitori druge Ugovorne strane posjeduju dionice. Kompenzacija će se isplatiti kompaniji.

4. Odredbe ovog ćlana će se takode primjenjivati na prihode od investicije.

Član 6. Transferi

1. Ugovorne strane dozvolit će slobodan transfer uplata koje se odnose na investicije i

prihode. Transferi će biti izvršeni u slobodno konvertibilnoj valuti, bez bilo kakvih ograničenja i nepotrebnog odlaganja. Takvi transferi uključivat će posebno, mada ne isključivo:

/a/ kapital i dodatne iznose za održavanje i razvoj investicije;

/b/ profite, kamate, dividende i druge tekuće prihode;

/c/ sredstva za otplatu kredita koji se odnose na investiciju;

/d/ rojalitete ili naknade;

/e/ prihode od potpune ili djelomične prodaje ili likvidacije investicije;

/f/ bilo koju kompenzaciju ili drugo plaćanje koji se odnose na članke 4. i 5. ovog Sporazuma;

/g/ plaćanja koja proizilaze iz riješenih sporova;

/h/ plate i druge slične zarade fizičkih lica angažovanih iz inostranstva u vezi sa investicijom, prema zakonima i propisima Ugovorne strane, u kojoj su investicije izvršene.

2. U svrhu ovog Sporazuma, devizni kurs bit će onaj kurs koji je generalno primjenjiv i objavljen - u skladu sa zakonima Ugovorne strane koja je odobrila investiciju - od strane financijske institucije koja vrši transfer, ukoliko nije drugačije dogovoreno.

Član 7.

Subrogacija

1. Ako jedna Ugovorna strana ili agencija koju je ona odredila izvrši plaćanje svojim vlastitim investitorima, po garanciji ili ugovoru o osiguranju od nekomercijalnih rizika, koje je dala u odnosu na investiciju na teritoriji druge Ugovorne strane, druga Ugovorna strana priznat će, unatoč svojim pravima iz člana 9:

/a/ prijenos, bilo po zakonu ili u skladu sa pravnim postupkom u toj zemlji, bilo kojeg prava ili potraživanja investitora na prvonavedenu Ugovornu stranu ili agenciju koju je ona odredila, kao i

- /b/ da je prvonavedena Ugovorna strana ili agencija koju je ona odredila ovlaštena, na osnovu subrogacije, da vrši prava i izvrši potraživanja tog investitora i da preuzme obaveze koje se odnose na investiciju.

2. Ugovorna strana ili njena agencija na koju su prenijeta prava investitora bit će, u svim okolnostima, ovlaštena na ista prava i na isti tretman kao i obeštećeni investitor i na ista plaćanja koja proističu iz tih prava i potraživanja.

Član 8.
**Rješavanje sporova između Ugovorne strane
i investitora druge Ugovorne strane**

1. Bilo koji spor koji može nastati između investitora jedne Ugovorne strane i druge Ugovorne strane u vezi sa investicijom na teritoriji te druge Ugovorne strane, rješavat će se pregovorima između strana u sporu.
2. Ako se bilo koji spor između investitora jedne Ugovorne strane i druge Ugovorne strane ne može riješiti na taj način u roku od šest mjeseci od datuma kada su pregovori zahtijevani putem pismenog obavještenja, investitor će imati pravo podnijeti slučaj bilo pred:
  - /a/ nadležnim sudom ili administrativnim tribunalom Ugovorne strane na čijoj teritoriji je investicija izvršena; ili
  - /b/ Međunarodnim centrom za rješavanje investicionih sporova (ICSID) poštujući primjenjive odredbe Konvencije o rješavanju investicionih sporova između država i državljana drugih država, otvorenoj za potpisivanje u Washington-u D.C. 18. marta 1965. godine (u daljem tekstu: "Konvencija"), u slučaju da su obje Ugovorne strane postale članice Konvencije; ili
  - /c/ arbitrom ili međunarodnim ad hoc arbitražnim tribunalom ustanovljenim prema Arbitražnim pravilima Komisije Ujedinjenih nacija za međunarodno trgovinsko pravo (UNCITRAL). Strane u sporu se mogu dogovoriti pismenim putem da izmijene ova Pravila.
3. Arbitražna odluka će biti konačna i obavezujuća za obje Strane u sporu i stupit će na snagu u skladu sa domaćim zakonima odnosno Ugovorne strane.
4. Nijedna Ugovorna strana neće se, za vrijeme arbitražnog ili postupka izvršenja, pozivati u vidu prigovora da je investitor koji je strana u sporu primio odštetu ili drugu kompenzaciju za svu ili dio navodne štete, shodno ugovoru o osiguranju ili garanciji od nekomercijalnih rizika.

Član 9.
Rješavanje sporova između Ugovornih strana

1. Sporovi između Ugovornih strana u vezi sa tumačenjem ili primjenom ovog Sporazuma bit će, ako je to moguće, rješavani putem konsultacija ili pregovora.
2. Ako se spor ne može riješiti na taj način u roku od šest mjeseci, bit će na zahtjev bilo koje Ugovorne strane podnesen arbitražnom tribunalu od tri člana, u skladu sa odredbama ovog člana.

3. Arbitražni tribunal bit će konstituisan za svaki pojedini slučaj na sljedeći način. U roku od dva mjeseca od datuma prijema zahtjeva za arbitražu, svaka Ugovorna strana imenovat će jednog člana tribunala. Ova dva člana zatim će izabrati državljanina treće države koji će biti imenovan predsjedavajućim tribunala (u daljem tekstu "Predsjednik"). Predsjednik će biti imenovan u roku od tri mjeseca od dana imenovanja druga dva člana.
4. Ako u toku perioda određenih u stavu 3. ovog člana nisu izvršena potrebna imenovanja, može se zahtijevati od Predsjednika Međunarodnog suda pravde da izvrši imenovanja. Ako se desi da je on državljanin bilo koje od Ugovornih strana ili je na neki drugi način spriječen da obavi navedenu funkciju, Potpredsjednik će biti pozvan da izvrši imenovanja. Ako se desi da je Potpredsjednik državljanin bilo koje od Ugovornih strana ili je spriječen da obavi navedenu funkciju, bit će pozvan sljedeći po rangu član Međunarodnog suda pravde, koji nije državljanin ni jedne od Ugovornih strana, da obavi imenovanja.
5. Arbitražni tribunal donijet će svoju odluku većinom glasova.
6. Tribunal će donijeti svoju odluku na bazi poštovanja zakona, odredbi ovog Sporazuma, kao i općepriznatih principa međunarodnog prava.
7. Tribunal će odrediti svoj vlastiti postupak prema ostalim odredbama dogovorenim od strane Ugovornih strana.
8. Svaka Ugovorna strana snosit će troškove svog vlastitog arbitra i svog predstavljanja u arbitražnim procesima; troškove Predsjednika i ostale troškove Ugovorne strane će snositi u jednakim dijelovima. Arbitražni tribunal može donijeti i drugačija pravila koja se odnose na troškove.
9. Odluke Tribunala bit će konačne i obavezujuće za obje Ugovorne strane.
10. Spor neće biti podnesen Međunarodnom arbitražnom tribunalu u skladu sa odredbama ovog člana, ako je isti spor već dostavljen drugom arbitražnom sudu prema odredbama člana 8. ovog Sporazuma i još uvijek je pred sudom. Ovo ne utječe na mogućnost rješavanja spora u skladu sa stavom 1. ovoga člana.

Član 10.

Primjena drugih pravila i posebne obaveze

1. Kada je predmet regulisan istovremeno odredbama ovog Sporazuma i drugog međunarodnog sporazuma kojeg su obje Ugovorne strane članice, ništa u ovom Sporazumu neće spriječiti bilo koju od Ugovornih strana ili bilo kojeg od njihovih investitora koji imaju investicije na teritoriji druge Ugovorne strane, da iskoristi prednost bilo kojih pravila koja su povoljnija u njegovom slučaju.
2. Ako je tretman koji bi jedna Ugovorna strana odobrila investitorima druge Ugovorne strane

u skladu sa svojim zakonima i propisima ili drugim posebnim odredbama ugovora povoljniji od onog koji je dat ovim Ugovorom, bit će odobren onaj koji je povoljniji.

Član 11. Primjena ovog Sporazuma

Ovaj Sporazum će se primjenjivati na investicije koje su izvršene na teritoriji jedne od Ugovornih strana u skladu sa zakonima i propisima investitora druge Ugovorne strane, prije kao i poslije stupanja na snagu ovog Sporazuma, ali se neće primjenjivati na bilo kakve sporove ili zahtjeve vezane za investicije koji su nastali ili su riješeni prije njegovog stupanja na snagu.

Član 12. Stupanje na snagu, trajanje i prestanak

1. Svaka Ugovorna strana obavijestit će drugu da su ispunjene ustavne formalnosti koje se zahtijevaju za stupanje na snagu ovog Sporazuma. Ovaj Sporazum stupit će na snagu na datum druge notifikacije.
2. Ovaj Sporazum ostat će na snazi za period od deset godina i nakon toga nastavit će da važi osim ako, bilo koja od Ugovornih strana jednu godinu prije isteka početnog ili naknadnog perioda od deset godina, ne da pismeno obavještenje o svojoj namjeri da otkáže Sporazum.
3. U odnosu na investicije izvršene prije prestanka ovog Sporazuma, odredbe svih drugih članova ovog Sporazuma ostat će na snazi za daljnji period od deset godina od datuma prestanka.
4. Ovaj Sporazum može biti izmijenjen pismenim dogovorom između Ugovornih strana. Bilo koja izmjena stupit će na snagu po istoj proceduri koja se zahtijeva za stupanje na snagu ovog Sporazuma.

U POTVRDU OVOGA, dolje potpisani, propisno za to ovlašteni, potpisali su ovaj Sporazum.

SAČINJENO u duplikatu u Budimpešti, dana 26.09.2002, na engleskom jeziku.

**ZA
BOSNU I HERCEGOVINU**

---

dr. Azra Hadžiahmetović, ministar vanjske trgovine i
ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine

**ZA
REPUBLIKU MAĐARSKU**

Csaba László, ministar finansija
Republike Mađarske